

VÄNNERNA PÅ SINGELBACKEN

Man behöver inte ha läst allt som skrivits om de två första stormiga åren efter Palmemordet för att komma fram till slutsatsen att en av parterna kom undan med blotta förskräckelsen (och då tänker jag inte på gärningsmannen). Man behöver inte heller ha läst allt för att misstänka att flera av aktörerna kan betraktas som en del av ett större helt, en struktur som vuxit fram före mordet och med den mördade statsministern som centralgestalt (och då talar jag inte om en konspiration). Det är möjligt att spaningsledaren Hans Holmér inte skulle ha fått det utrymme han fick utan sin egenartade personlighet, men han fick hållas, understöddes in i det längsta. Han hade ju tidigare löst prekära problem åt den politiska makten. Ebbe Carlsson, en bokförläggare, kunde huta åt rikspolischefen och förklara för justitieministern hur landet låg eftersom han var en i gänget, "en gammal vän" för att citera ministerns memoarer. Också han hade varit behjälplig förr. Den sortens stat som välldes upp omedelbart efter mordet hade formats före mordet.

Fakta finns i överflöd. Justitiekanslern lade fram en utredning redan det första året, justitieombudsmannen utredde, landshövding Gösta Gunnarsson undersökte hotbilden mot och skyddet av Olof Palme, Konstitutionsutskottet höll förhör, tre kommissioner har jobbat: Juristkommissionen, Parlamentariska kommissionen och Granskningskommissionen. Bara den sistnämnda avlämnade ett betänkande på 1005 sidor, efter fem års arbete. Flera av de inblandade - Hans Holmér, Anna-Greta Leijon, Ingvar Carlsson, Carl Lidbom, kriminalkommissarie Ingvar Krusell - har nedtecknat sina minnen. I mängden av böcker om mordet och mordutredningen, skrivna av frilansare, finns några få som inte tappar markkontakt. Å andra sidan konstaterar Granskningskommissionen att "'fakta' i dessa sammanhang många gånger är svårtolkade" - observera citationstecknet och det stämmer säkert. Det var ett vanligt mord, bortsett från offret, men polisutredningen blev ovanlig. Trettio år senare är det fortfarande olöst, vilket dragit vanära över Sverige: mord på statsmän brukar lösas i rättsstater. Orsaken ska nog hellre sökas i havererade polisutredningar än i aldrig så rafflande poliskomplotter. Det kan i alla fall vara bra att börja där.

Förutsättningarna för att lösa mordet var bästa tänkbara. Det ägde rum i centrala Stockholm, där drällde av vittnen, ett av vittnena stod helt nära gärningsmannen, blev själv beskjuten (av misstag eller ej). Hon såg honom i ansiktet, såg vilken väg han försvann, har aldrig vacklat i sin övertygelse om att ha utpekats rätt man. En av hennes gamla vänner, förre socialdemokratiska partisekreteraren Bo Toresson, säger i telefon i dag att han aldrig betvivlat Lisbet Palmes vittnesmål:

- Jag hade redan tidigare lagt märke hennes fotografiska minne, hennes enastående minne för ansikten. Det var mycket påtagligt.

Dessutom: polisen var snabbt på plats. Därefter kom kollapsen.

Sambandscentralen präglades av "handfallenhet och förvirring", befälsförhållandena var oklara - "vem hade ansvaret?" - och på mordplatsen gjordes en alltför liten avspärrning, runt Stockholm gjordes ingen avspärrning alls, rikslarm utfärdades inte. Citaten är hämtade ur kommissionernas betänkanden som alla kommer fram till en och samma slutsats: ledningen av polisarbetet funkade inte. In på scenen: länspolismästare Hans Holmér.

Nej, det här ska inte bli ännu en genomgång av det tragiska misslyckande som följde, i stället ett försök till förståelse av misslyckandet. Flera vägar finns att gå, en av dem leder till decenniet före mordet, till en gatuadress på Djurgården i Stockholm, Singelbacken 15. Där bodde Leif Backéus, en rödskäggig ungtkarl med starka poetiska och politiska intressen, civilingenjör, anställd vid Stockholms Elverk. Eftersom lägenheten var stor, Backéus en vänlig man som gillade sällskap, tog han emot både tillfälliga och bofasta gäster. Den första av de sistnämnda kom från Göteborg, var journalist, de som följde dennes bekanta, en av dem hette Ebbe Carlsson och han flyttade in i januari 1971.

Ebbe Carlsson var en intelligent, slagfärdig och skarpsynt ung man som drogs till makten utan att själv någonsin få mer formell makt än som bokförläggare på Bonniers ett drygt decennium senare. Vänkretsen i huvudstaden växte snabbt och lägenheten på Singelbacken blev en plats där man samlades till fest, med Carlsson i centrum. Alla var välkomna. Det var bara att gå dit. Där vankades rödvin och te, skinka och ost och bröd, spännande möten. Lägenheten har beskrivits som lätt bohemisk: bokhyllor och omaka möbler i furu, trasmattor, affischer på väggarna. Ett

stort vardagsrum, utsikt mot Skansen. Uppsättningen av tandborstar var imponerande. Stämningen otvungen, informell, klädseln likaså. Många av Stockholms journalister kom hit, snart också män och kvinnor i staten, höga politiker. Ebbe Carlsson hade blivit justitieminister Lennart Geijers informationssekreterare, genom Olof Palmes talskrivare Anders Ferm hade han redan tidigare lärt känna statsministern, genom honom socialdemokratiska höjdare som Carl Lidbom, Ingvar Carlsson, Jan O Karlsson, så småningom Sverker Åström, ambassadör och kabinettssekreterare. Av någon anledning drogs de till denne lille rundlagde pratkvart; han var kul, vanvördig, levererade intressant skvaller; den sortens hovnarr som fursten gillar att ha i sin närhet. Det speciella med Carlsson var hans starka socialdemokratiska övertygelse.

Han kallade Palme "ordförande", Ingvar Carlsson "magistern", Lennart Geijer "gubben". Den sortens humor, på gränsen men på rätt sida gränsen. Han kunde, under en föredragning inne hos Palme, synas liggande på en soffa och plötsligt avbryta statsministern: "Du Olof, du skulle ringa Lisbet." Han stack in huvudet till justitieministern, upptagen i möte, och sa: "Kom in till mig när du är färdig." Han rekvirerade polisbilar till sig själv och andra, hade en huvudnyckel till polishuset på Kungsholmen, antydde gärna att han bar på gruvliga hemligheter; han hade ett kassaskåp i sin garderob och där... Han hade blivit god vän med Hans Holmér, säpochef, sedan polischef i Stockholm, länspolismästare.

Alla var där på Singelbacken. Ja, inte statsministern, inte Ingvar Carlsson, men där kunde man se journalister som Bo E Åkermark, Birgitta Edlund, Magdalena Ribbing, Ingemar Unge, Hans Ingvar Johnsson på Dagens Nyheter, Lars Fimmerstad på Svenska Dagbladet, Cecilia Hagen på Expressen, Anders Isaksson på Sveriges Radio, Björn Kumm på Arbetaren. Lennart Geijer, i kritstrecksrändig kostym, kom med eller utan fru. Carl Lidbom kom så ofta han hann, sov över ibland, kunde påträffas i köket om morgonen med ett glas mjölk. Sverker Åström förstås, Hans Holmér förstås, i strumplästen, snart också Anna-Greta Leijon, till och med gamle försvars- och utrikesministern Sven Andersson. Utanför stod polisbilarna och väntade på de högst ärade gästerna, smällar från bildörrar kunde höras i natten, bilmotorer som startade.

Inga skandaler lär ha inträffat, men kärleksförhållanden inleddes och avslutades, vänskapsband knöts naturligtvis. När Anna-Greta Leijon i sina memoarer kallar Ebbe Carlsson "en gammal vän", för att förklara varför hon lyssnar på honom, tar hans luftiga teorier om Palmemordet på allvar, har det sin upprinnelse här på Singelbacken. Här knöts makthavare samman och dessa makthavare med tredje statsmakten och makten var socialdemokratisk. Alla var inte sossar, de flesta var det; alla måste förhålla sig till den. Ingen tänkte väl så mycket på det, inte just då, man stod mitt uppe i livet och livet var toppen. Bara den som kom utifrån, såg det från utsidan, noterade detta besynnerliga svenska fenomen. Hans Magnus Enzensberger kom utifrån.

Hösten 1982 fick den västtyske författaren i uppdrag av Dagens Nyheter att skildra Sverige i en serie reportage och han inledde med att besöka en valvaka i Vasastan, en våning tre trappor upp och utan hiss, likgiltigt och anspråkslöst möblerad, "nästan en smula slarvigt". Här luktade det varken pengar, prestige eller karriär, här befann sig författaren långt från makten, kunde luta sig bekvämt tillbaka med en bit rökt skinka på en papperstallrik. Han kände sig hemma. Först allt efterhand började han förstå vilka gästerna var.

Herrn i den slitna tweedjackan var alls ingen sekreterare i det lokala lärarförbundet; han var en fruktad ledarskribent i den konservativa morgontidningen.

Teckningsläraren var inte teckningslärare utan en före detta ambassadör; den surmulna kvinnan i gymnastikskor hade i många år stått i spetsen för socialdepartementet; damen med kameran var inte världens moster utan en av de rikaste arvtogerskorna i Kungariket Sverige. Författaren hade hamnat i landets maktelit, "även om de närvarande skulle visa ifrån sig en sådan karakteristik med avsky". I ett hörn stod en påslagen liten teve, de första valresultaten kom, drunknade i gästernas sorl; ingen brydde sig, inte ett spår av upphetsning, "valfeber". Fanns det inget att hetsa upp sig över? Jodå. Budgetunderskottet, arbetslösheten, löntagarfonderna... Svaret på gåtan om likgiltigheten inför valet, trots att socialdemokraterna var på väg att vinna efter sex år i opposition, finner författaren i begreppet hegemoni.

Genom sitt långa regeringsinnehav hade socialdemokratin kommit att behärska det svenska samhällets alla vinklar och vrår, det vill säga ideologiskt, moraliskt och

politiskt. Olof Palme hade i teves valdebatt uppträtt ”som om han var aftonens värd”, fast partiet befann sig i opposition. Partiet var nu så starkt, så dominerande, att det bestämde även motståndarnas uppträdande. Den svenska borgerligheten hade förlorat sitt språk, sin stolthet, sin kultur. Det hade till och med blivit fullt att vara borgerlig, skamligt att vara rik. Med avund betraktade författaren detta land där självskheten avskaffats, solidariteten präglar alla och envar, en djup orgelton av harmoni ackompanjerade alla politiska yttringar. Priset? Förträning. Glömska. Statsdyrkan. En unken doft av mild och obeveklig pedagogik.

Valvakan Hans Magnus Enzensberger bevistat ägde rum hemma hos Ebbe Carlsson som lämnat Singelbacken eftersom Leif Backéus och Anna-Greta Leijon blivit ett par, flyttat till Kallhäll. Personerna i reportaget går lätt att identifiera; det är gästerna från Singelbacken med ett tillskott i form av familjen Bonnier. Arne Ruth var den som satte författaren på spåret, engagerade honom för reportageserien som döptes till Svensk höst. Arne Ruth, Då chefredaktör och kulturchef på Dagens Nyheter, hade själv varit på Singelbacken, en eller ett par gånger, men känt sig utanför, inte som en del av gänget.

- Vi döpte serien till Svensk höst därför att den handlade om något som gick mot sitt slut, säger han trettiofyra år senare. Det var så vi upplevde det. Den socialdemokratiska epoken hade varat väldigt länge - jag tror inte det någonstans i världen finns en motsvarighet - och med sina stödjepunkter i fackföreningsrörelsen och lite varstans, i detta det mest genomorganiserade landet i världen, fanns det hos dem denna känsla av fullbordan. Det moderna projektets fullbordan. Därför blev den borgerliga valsegern 1976 närmast outhärdlig för socialdemokratin. I och med valsegern 1982 hade ordningen återställts. Men, egentligen, var vårt stabila system på väg att upplösas.

Ett slags utgångspunkt för Hans Magnus Enzensbergers reportageserie var att den svenska modellen höll på att förvandlas till, som Arne Ruth uttrycker det, ”en narcissistisk myt”.

- De speglade sig i omvärldens beundran. Vi är ändå lite godare än andra. Den inställningen. Jag måste säga att jag beundrade Palme, jag hade den största respekt för hans briljans på den världspolitiska scenen, hans självständighet, hans mod tidigt

i Vietnamfrågan. De andra partiledarna var nollor i jämförelse med honom. Men socialdemokratin hade blivit en karriärväg snarare än en reformväg.

Samma höst, efter valet, stötte journalisten Anders Isaksson ihop med Olof Palme i en av riksdagens korridorer. De kände varandra. Anders Isaksson hade bevakat svensk politik i ett par decennier, han hade nyss skrivit att riksdagen höll på att förvandlas till bolagsstämma, regeringsledamöter plockades från annat håll, och nu lutade sig en uppspelt Palme närmare honom, viskade: "Du förstår, kvalitén på riksdagsledamöterna har sjunkit, det finns inte längre särskilt många som duger till statsråd." I den regering Palme plockade ihop efter valet satt sju av arton statsråd inte i riksdagen; den fylldes av "gamla kompisar och grannar på Fårö". Det skriver Anders Isaksson strax efter millennieskiftet i sin bok *Den politiska adeln*, en betraktelse över politikens förvandling till yrke, framväxten av en politisk klass som gjort stat och kommun till en försörjningsbas, allt längre ifrån det folk som valt dem, med en partiledare som likt en furste "omger sig med sina egna favoriter och handplockade gunstlingar för att försäkra sig om lojalitet". I kraft av sitt långvariga regeringsinnehav, sin storlek, sin kontroll av det offentliga spelade socialdemokratin i en division för sig. Hans Magnus Enzensberger citerade Per Nyström, en av välfärdsstatens arkitekter, som citerade Tage Erlander: "När folk börjar tala om *dem* i stället för om *oss*, då är socialdemokratin i fara." Dit hade man nu kommit, menar Anders Isaksson.

- Det var denna form av självtillräcklighet hos socialdemokratin jag vände mig emot, säger Arne Ruth. Diskussionen var för dem avslutad, utopin fullbordad.

Varför skulle man då inte kunna lösa mordet på statsministern?

Vem kunde vara lämpligare än Hans Holmér?

Han hade visserligen aldrig lett en mordutredning, var ingen riktig polis, men han hade varit behjälplig förr, i lag med Ebbe Carlsson.

När Aftonbladet i oktober 1975 avslöjade att en "Säpo-agent" spionerat på anställda vid sjukvårdsförvaltningen i Göteborg tillbakavisade justitieminister Lennart Geijer snabbt påståendet, stödd på Säpochefen Hans Holmér. Sedan befann sig Hans Holmér och Ebbe Carlsson plötsligt i Göteborg för att undersöka saken, de skrev en promemoria, promemorian hemligstämplades. Det enda de sa: Säpo hade sett till att

anställa en man som skulle hålla koll på misstänkta terrorister. Det finns många underligheter i denna affär, men den som läst den hemliga promemorian – vilket jag gjort – drabbas av misstanken att den kom till för att dölja något annat. Flera av huvudrollsinnehavarna har inte intervjuats, tidsangivelser stämmer inte, anställningen av "agenten" lämnar fler frågor än svar. Förmodligen var det IB som skulle skyddas, den socialdemokratiska politiska polisen som fortsatt att verka under annat namn även efter avslöjandet två år tidigare.

Hans Holmér och Ebbe Carlsson hade båda agerat, både före och efter detta, på bild och utanför bild, tillsammans och var och en för sig, i skandalen kring avlyssningen av Sveriges kommunistiska partis telefoner, i den så kallade Bordellaffären.

Så när Hans Holmér kom körande från Dalarna på lördagsmorgonen den 1 mars 1986 för att ta täten i mordutredningen måste många ha känt tillförsikt; "kände jag lättnad" som Ingvar Carlsson skriver i sina memoarer *Så tänkte jag*. På måndagskvällen mötte Holmér den nyttillträdde statsministern i ett rum på Folkets Hus i Stockholm, för att informera om spaningsläget, och med sig hade han Ebbe Carlsson, nu bokförläggare på Bonniers. Statsministern skriver i sina memoarer att han inte förstod vad Ebbe Carlsson hade där att göra. Det gjorde han säkert inte. Han frågade inte. Han lät honom sitta kvar alltmedan spaningsledaren-förundersökningsledaren-länspolismästaren – tre olika befattningar hade för första och förhoppningsvis sista gången förenats i enda person – redogjorde för saken, också om undersökningen av Palmes privatliv. Detta är en avgörande punkt. Hade Ingvar Carlsson gjort vad han borde ha gjort, det vill säga ha bett Ebbe Carlsson lämna rummet, skulle fortsättningen förmodligen sett annorlunda ut. En tydlig gräns skulle ha dragits. Varje handling är ett språng in i framtiden.

Varje annan privatperson skulle naturligtvis ha ombetts lämna rummet.

För övrigt bodde den nyskilde Hans Holmér hemma hos Ebbe Carlsson de första veckorna av mordutredningen.

Arne Ruth gör mig uppmärksam på Joan Didions användning av begreppet *narrative* för att kunna beskriva det politiska USA från åttiotalet och framåt. Hon, den vassa reportern och författaren, skildrar i främst essäsamlingen *Political fictions* hur en politisk klass formerats, massmedia inbegripet, och dess mest utmärkande egenskap är villigheten att överge dem som befinner sig utanför. Narrative betyder

”berättelse” och denna klass förser allmänheten med berättelser som kräver breda penseldrag, en story-line, personligheter. De medverkande spelar sina väl inövade roller. Hans Holmér spelade huvudrollen i det drama som rullades upp omedelbart efter mordet på Palme och att Ebbe Carlsson också skulle få en roll stod klart sedan Ingvar Carlsson inte utvisat honom den där måndagskvällen i början av mars 1986. Ingvar Carlsson hade aldrig tillhört gänget på Singelbacken; därtill var han alltför magistral, en lantis, men han visste ju vem Ebbe Carlsson var, vilken roll han spelat. Ebbe var innanför, inte utanför.

I berättelsen om mordet på Olof Palme fanns ingen roll för en ensam mördare, en knäppgök, ett fyllo. En så betydelsefull statsman måste ha en betydelsefull mördare. Starka krafter måste ha satts i rörelse för att stoppa denne spelare på världsscenen. Därför började man med motivet. Hans Holmér skriver i sin minnesbok:

Vem var Olof Palme? Vilka motiv kan det ha funnits att mörda honom? Frågorna plågar ständigt mig och de övriga i spaningsledningen. Vi diskuterar och analyserar. Vi tar upp alla tänkbara möjligheter och alternativ och utesluter inga teorier på grund av bristande sannolikhet.

Därför kopplades förre ambassadören Sverker Åström, även han känd från Singelbacken, in redan samma måndag som mötet med Ingvar Carlsson ägde rum. ”Sverker Åström kontaktades kort efter mordet av förlagsdirektören Ebbe Carlsson, som frågade om han kunde tänka sig att bli Hans Holmérs rådgivare i utrikespolitiska frågor”, skriver Granskningskommissionen. ”Han kände Holmér sedan tidigare.” Efter ett möte med Holmér och Ebbe Carlsson skred Åström till verket: en promemoria över utländska grupper som skulle kunna tänkas mörda Palme. Det blev flera promemorior. Hur han uppfattade sitt uppdrag? Han ”uppfattade uppdraget som icke officiellt och grundat på rent personliga förhållanden”, ”en rent personlig relation mellan Holmér och honom själv”. Han gjorde helt enkelt Hans Holmér en tjänst.

Några år tidigare hade Åström i egenskap av Parisambassadör vigat Hans Holmér med den kvinna han nu lämnat, strax före mordet. Bröllopsvittne var Ebbe Carlsson. Sverker Åström, en pensionär med tjänsterum i Rosenbad, kallade upp sex eller sju utländska ambassadörer, kontaktade ”ett antal stater”, reste till Damaskus (”rent

privat”), satt i möten med spaningsledningen, gick upp till Säpo tillsammans med en man från UD och där blev det riktigt otrevligt: de fick träffa en okunnig och ointresserad tjänsteman. ”De bemöttes med oinhet.” Säpo-chefen Sven-Åke Hjälmsroth framförde senare en ursäkt. Bara Turkiet besvarade kontakten. Andra undrade varför inte polisen kontaktade dem. Sverker Åström landade i en hypotes om ”en hyrd mördare eller mördarliga”. Allt upprättat och instämplat på UD. En fars mot mörk bakgrund. Graham Greene skulle ha kunnat göra något riktigt roligt, och elakt, av denna sammanblandning mellan statlig och privat sfär, denna berättelse med breda penseldrag, en story-line, personligheter. Granskningskommissionen har svårt att se Åström som annat än UD:s representant.

Solveig Riberdahl gick strax efter pingst 1986 in som en av två åklagare i mordutredningen. Hon förvånades över att så mycket var outrett, över denna koncentration på ett enda spår, det spår Hans Holmér fastnat för, PKK-spåret, förvånades över den vikt som fästes vid motivet. Hon säger i dag det som hon sa då, om och om igen:

– Folk kan slå ihjäl varandra utan motiv. Man måste i stället få fram handfasta bevis. Man måste få fram den som sköt. Det måste kopplas till brottsplatsen.

Hon citerar en amerikansk mordutredare: ”Don’t forget the nuts.”

Konflikten mellan åklagare och polisledning pågick under hela den tid Hans Holmér ledde mordutredningen, fram till den 1 mars 1987. I Ingvar Carlssons memoarer framstår den som en konflikt mellan två jämställda parter: ”De olika uppfattningarna ledde till motsättningar mellan polis och åklagare”; ”Jag insåg att spänningar och motsättningar kunde uppstå mellan åklagare och polis”; ”Polis och åklagare hade det fulla ansvaret för spanings- och utredningsarbetet”. I själva verket ska åklagaren leda en förundersökning när det finns en misstänkt eller när så är påkallat ”av särskilda skäl”. Åklagaren bestämmer. Åklagarna skulle omedelbart ha trätt in som förundersökningsledare för där fanns ”särskilda skäl”. Alla tre kommissioner kommer fram till den slutsatsen. Solveig Riberdahl beskriver de konflikter hon hade med spaningsledningen om tillslaget mot kurderna; hon tyckte att de gjorde tvärtemot vad man ska göra, det vill säga först skaffa bevis, sedan slå till. Hon säger:

– Jag ville inte göra som de ville göra. Jag ville följa rättegångsbalken.

Gång på gång tvingades åklagarna vika sig. Polisen, alltså spaningsledningen, alltså Hans Holmér, hade regeringen med sig. Justitiedepartementet, som hade en "observatör" i spaningsledningen, agerade på polisens vägnar, försökte få riksåklagaren Magnus Sjöberg att utöva påtryckningar på åklagarna. Sjöberg upplevde sig vara utsatt för påtryckningar från justitieminister Sten Wickbom för att få åklagarna att gå med på polisens krav. Regeringen hämtade sin information från polisen, gick förbi åklagarna. Regeringen försökte få polisen och åklagarna att "förhandla" när rättegångsbalken inte gav utrymme för "förhandlingar" eftersom rättegångsbalken säger att åklagarna bestämmer. Regeringen beviljade telefonkontroll efter att åklagarna avslagit en begäran. Exemplet är alla hämtade, ibland nästan ordagrant återgivna, ur Granskningskommissionens betänkande. Inga-Britt Ahlenius, som satt i kommissionen, säger:

- Regeringen har ett mycket stort ansvar för att hela polisarbetet gick åt helskotta fel. Man tog hela tiden Holmérs berättelse för sanningen, tog ställning för honom mot åklagarna. När regeringen ingriper på detta sätt finns ingen styrka, civilkurage eller något annat för att hävda det som är rätt.

Inga-Britt Ahlenius, en gång stridbar generaldirektör för Riksrevisionsverket, talar om "institutionernas sammanbrott", om hur det svenska statsstyret inte fungerade längre, det vill säga denna balans mellan en regering och självständiga myndigheter i skydd av grundlagen. Hon talar om sin tid i kommissionen som "en ögonöppnare".

- Jag insåg att världen är mycket ondare än vad jag föreställt mig.

Granskningskommissionen pekade ut regeringens agerande som av "avgörande betydelse" för mordutredningens sammanbrott, regeringen även ansvarig för den fortsättning som kallats Ebbe Carlsson-affären. Det var då nye justitieministern Anna-Greta Leijon tog vännen Ebbe Carlssons teorier om att mordet planerats i Damaskus, med Iran som uppdragsgivare, på fullt allvar, utan att fråga om där fanns någon koppling till Sveavägen, det vill säga mordplatsen. Hon hjälpte till att avlägsna den ende starke motståndaren mot PKK-spåret, Per Gunnar Näss på Säpo, och försåg Ebbe med detta rekommendationsbrev att ha utomlands, ett brev som aldrig registrerades: "tänker inte på att det först borde ha registrerats" som det heter i hennes memoarer. Granskningskommissionen: "Så tillvida kan det sägas att regeringens inblandning i mordutredningen inte upphörde genom det beslut som

fattades den 5 februari 1987", alltså Hans Holmérs avgång. Ett problem för kommissionen var att så lite fanns dokumenterat i regeringskansliet; inga handlingar, inga protokoll, inga mötesanteckningar. Ändå, en slutsats: "Här var det inte bara fråga om att polismakten överskred sina befogenheter och bröt mot lagen, utan om att sätta hela det rättsliga kontrollsystemet ur spel."

Vad hände efteråt?

- Ingenting hände efteråt, säger Inga-Britt Ahlenius.

Också det en del av den svenska modellen.

Anders Sundelin

Fokus 26 februari – 3 mars 2016